

Силабус курсу МЕДІАКРИТИКА

Галузь знань **06 Журналістика**
Спеціальність **061 Журналістика**
Ступінь вищої освіти **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Правова журналістика»**

Рік навчання: **II**
семестр: **IV**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ППП: викладач **Зубик Михайло Васильович**

Контактна інформація: **zubyk_m@ukr.net +380679990995**

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс **«Медіакритика»** призначений для засвоєння слухачами базових знань і навичок з медіакритики. Окрім загального ознайомлення із цілями, функціями та специфікою медіакритики, курс пропонує для вивчення низку проблемних тем медіапростору: фейки та містифікації, маніпулятивні технології, медіанасильство, експлуатація еротичних мотивів тощо. Для успішного формування навичок журналіста-медіакритика студент повинен навчитися створювати медіакритичні матеріали: огляди, відгуки, рецензії тощо.

Метою вивчення дисципліни є формування в студентів навичок критичного осмислення матеріалів у ЗМІ, об'єктивного їх оцінювання. Курс з **«Медіакритики»** дає уявлення про нову, специфічну сферу медіадіяльності, яка в останні роки набуває все більшої популярності і є цікавою не лише для професіоналів, а й для широкої аудиторії.

Мета вивчення нормативної дисципліни **«Медіакритика»** – отримати основні теоретичні засади функціонування медіакритики, її взаємозв'язків із медіаграмотністю, медіаосвітою, медіаекологією. Окрім ознайомлення із системою, структурою та напрямками діяльності медіакритики, курс пропонує для вивчення низку проблемних тем: екранна агресія, проблема фейків та містифікацій в медіа, форми цензури у сучасному суспільстві, новітні форми маніпуляцій та пропаганди у медіа тощо. Курс передбачає написання та публікацію студентами двох медіакритичних матеріалів на самостійно обрану тему.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів із розвитком медіакритики як новим видом журналістської діяльності за кордоном та в Україні;
- узагальнити та систематизувати раніше набуті знання із правових основ журналістики, професійної майстерності, журналістської етики, навчити практично застосовувати їх у щоденній діяльності;
- сприяти формуванню почуття відповідальності у майбутніх журналістів за кожен матеріал, який вони готують; вчити критично та самокритично сприймати медіа продукт.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Медіакритика: поняття, функції, роль в суспільстві, значення для медіаіндустрії.	Розуміти зміст поняття «медіакритика»; погляди зарубіжних та українських дослідників; актуальні завдання медіакритики. Знати предмет і основні характеристики медіакритики; становлення медіакритики як особливої сфери журналістики. Види, функції медіакритики.	поточне опитув.
2 / 2	2. Характеристики якісних і популярних медіа	Аналізувати найважливіші характеристики якісних видань. Знати поняття «якісна преса». Розуміти аудиторію якісних медіа, початок розвитку масової сенсаційної преси. Масова преса в політичному та економічному контекстах.	поточне опитув.
2 / 2	3. Спеціалізовані медіакритичні видання	Знати історію створення спеціалізованих медіакритичних видань в Україні. «Телекритика»: професійне та авторитетне в медіаколах видання. Проблематика журналу «Медіакритика». Функційно-типологічна характеристика медіаплатформи «ДетекторМедіа». Аналізувати жанрові форми і тематичне спрямування сучасної медіакритики.	поточне опитув.
2 / 2	4. Різновиди медіакритики за видами ЗМІ	Знати специфіку телевізійної, радіо-, журнальної, газетної критики; основні завдання, принципи. Медіакритика і висвітлення у ЗМІ проблем суспільної безпеки. Взаємини медійних організацій і аудиторії в умовах інформаційного ринку. Медіакритика і проблема соціальної відповідальності ЗМІ.	поточне опитув.
2 / 2	5. Різновиди медіакритики за аудиторією: академічна, професійна, масова	Розуміти особливості академічної медіакритики, основні ознаки, критико-журналістські роботи вчених і дослідників, що адресовані професіоналам мас-медіа. Характеризувати професійну медіакритику, спрямування масової медіакритики одночасно на широку аудиторію читачів, телеглядачів, радіослухачів, і на авторів змісту ЗМІ.	поточне опитув.
2 / 2	6. Жанрова система медіакритики	Знати жанрові характеристики медіакритики;	поточне опитув.

		інформаційних жанрів; аналітичні жанри в медіакритиці; публіцистичні жанри в медіакритиці. Коментар, аналітична стаття, авторська колонка, есе, огляд, рецензія.	
2 / 2	7. Функції медіакритики, їх співвідношення з базовими функціями журналістики	Характеризувати інформаційно-комунікативну функцію медіакритики; функціональність медіакритичних матеріалів; результативність та дієвість медіакритичних текстів; функцію інформування, артикуляції, соціалізації, кореляції; функцію критики і контролю.	поточне опитув.
2 / 2	8. Медіакритика в корекції соціально-шкідливих стереотипів	Розуміти роль медіакритики в корекції соціально-шкідливих стереотипів; напрями типологічного вивчення стереотипів. Розвінчання найпоширеніших стереотипів: етичних, расових, статевих, культових.	поточне опитув.
2 / 2	9. Концепція політичної журналістики	Аналізувати особливості політичної журналістики; розвиток політичної журналістики в Україні; роль ЗМІ у виборчому процесі; інформаційний стан суспільства як визначальний фактор політичного та соціального розвитку і суверенітету країни.	поточне опитув.
2 / 2	10. ЗМІ як чинник демократизації суспільно-політичного життя: українські реалії	Розуміти особливості взаємодії влади і суспільства. Мас-медіа як «четверта» влада у суспільно-політичному житті. Аналізувати взаємодію політичної та медіасистем.	поточне опитув.
2 / 2	11. Медіакритика як форма суспільної культури	Зіставляти медіакритику і формування суспільного консенсусу; медіакритику і проблему суспільної довіри до ЗМІ. Розуміти роль медіакритики в захисті гуманістичної культури. Медіакритика і висвітлення у ЗМІ проблем суспільної безпеки.	поточне опитув.
2 / 2	12. Проблема замовної журналістики	Аналізувати інформацію і медіаспоживання; практичні маркери інформації та пропаганди в медіапросторі. Розуміти особливості цензури, самоцензури, джинси. Характеризувати маніпуляції в медіа та пропаганду; маніпуляції в заголовках, з експертами, фотофейки, маніпуляції на ТБ, в нових медіа, в книгах.	поточне опитув.

2 / 2	13. Проблеми медіаекології	<p>Розуміти медіакритику як прояв своєрідного ноосферного екобалансу (нооценозу). Роль медіакритики в корекції соціально-шкідливих стереотипів (етичних, расових, статевих, культових). Мова ворожнечі: дегуманізація. Образ ворога. Ознаки і техніки мови ворожнечі. Ярлики ворожнечі щодо внутрішньо переміщених осіб.</p> <p>МК як прояв своєрідного ноосферного екобалансу (нооценозу.). Медіакритика і сучасні тенденції розвитку медіасистеми: комерціалізація, таблоїдизація, збільшення масштабів.</p>	поточне опитув.
1 / 1	14. Інформаційна безпека громадян України під час російсько-української війни та роль засобів масової інформації	Характеристика інформаційної експансії країни-агресора як елемента гібридної війни. Права і обмеження працівників масмедіа щодо висвітлення подій на передовій лінії фронту. Телемарафон: за і проти	поточне опитув.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бистрицький Є, Пролєєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. К.: Дух і Літера, 2020. 416 с.
2. Іванов В.Ф. Журналістська етика / В.Ф.Іванов, В.Є. Сердюк / Передм. В.П. Мостового: Підручник. К. : Вища школа, 2006. 231 с.
3. Іванова О., Мойсеєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії. Київ : ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. 232 с. Доступно з URL : http://www.ualocal.media/wp-content/uploads/2019/09/tutorial_print.pdf
4. Квіт С. Масові комунікації : підручник. К. : ВД «Кієво-Могилянська академія», 2008. 208 с.
5. Кияшко Ю. Фактчекінг як інструмент протидії маніпулятивному впливу електронних ЗМІ. Львів: Вісник Львівського університету, серія Журналістика, 2019. Випуск 45. С. 28-35.
6. Кібл Р. Журналістська етика. К. : Київська типографія, 2007. 188 с.
7. Крайнікова Т. С. Культура медіаспоживання в Україні: актуальний стан і механізми формування : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2015. 28 с.
8. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі. К. : АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
9. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності». Умань, 2014. 128 с.
10. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 354 с.
11. Приступенко Т.О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. К. : Ін-т журналістики, 2004. 375 с.
12. Різун В.В. Маси : тексти лекцій. К., 2003. 118 с.

13. Саморегуляція в українських медіа: як це працює? Із досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куц, О. Погорелова. К : Комісія з журналістської етики, 2021. 93 с.
14. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород : Закарпаття, 2007. 224 с.
15. Сулим А. Медіакритика в Україні: функції, тематика, проблематика: дис... канд. н. із соц. ком. Дніпропетровськ, 2015. 242 с.
16. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. Львів, 2000. 180 с.
17. Карпенко В.О. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за спец. «Журналістика». К. : Нора-прінт, 2002. 348 с.
18. Михайлин І.Л. Журналістика як всевіт : вибрані медіадослідження. Х. : Прапор, 2008. 512 с.
19. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів, 2004. 312 с.
20. Фенько Н.М. Медіакритика: Навчально-методичний посібник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. 103 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях (кожен здобувач має отримати не	Оцінюється підсумкова робота, яка охоплює теми 1-5	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих на практичних заняттях (кожен здобувач має отримати не	Оцінюється підсумкова робота, яка охоплює теми 6-10	Визначається як оцінка, отримана за виконане завдання під час тренінгу	Оцінюється самостійна робота	Тестові завдання (5 тестів по 6 балів за тест) – макс. 30 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 35 балів,

менше оцінок)	3		менше оцінок)	3				макс. балів	70
---------------	---	--	---------------	---	--	--	--	-------------	----

Шкала оцінювання

<i>За шкалою ЗУНУ</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)